

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра соціальних структур та соціальних відносин

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ
СОЦІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ

для студентів

галузь знань 05 - соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 - соціологія
освітній рівень бакалавр
освітня програма Соціологія
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання денна
Навчальний рік 20 /20__
Семестр 8
Кількість кредитів ECTS 4
Мова викладання, навчання та оцінювання українська
Форма заключного контролю залік

Викладачі: доц.Бабенко С.С.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р.
(підпис, ПІВ, дата)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р.
(підпис, ПІВ, дата)

Розробник(и): Бабенко С.С. к.соц.н., доцент, доцент кафедри соціальних структур та соціальних відносин

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри соціальних структур та соціальних відносин

Куценко О.Д.
(прізвище та ініціали)

Протокол № 8 від «30» 06 2019р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол від «30» 08 2019 року № 1

Голова науково-методичної комісії

Петренко-Лисак А.О.
(прізвище та ініціали)

КИЇВ – 2019

1. Мета дисципліни – формування знання про ключові соціальні проблеми сучасних суспільств на основі порівняльного аналізу соціологічних досліджень, моніторингових досліджень, роботи з статистичними та іншими соціальними даними, застосування соціологічного підходу в дослідженні соціальних проблем сучасного суспільства та пошуку варіантів їх вирішення.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Знати

- специфіку соціологічного підходу до вивчення суспільства та соціальних проблем;
- чинники ключових соціальних проблем суспільства (нерівність, бідність, корупція, злочинність, агресія, міграція), деякі можливі способи їх вирішення в різних суспільствах та відповідні соціальні наслідки цих рішень;
- моніторингові проєкти соціологічних досліджень сучасних соціальних проблем українського суспільства, порівняльні дослідження соціальних проблем європейських суспільств та світу.

2. Вміти

- описувати та аналізувати сутність основних соціальних проблем сучасного суспільства із застосуванням результатів соціологічних досліджень;
- мати уявлення про особливості представлення результатів соціологічних досліджень у ЗМІ та вміти визначати та аналізувати основні помилки та маніпуляції із представленням соціологічних даних;
- коректно представляти результати порівняльних досліджень соціальних проблем сучасних суспільств, готувати аналітичну записку однієї з соціальних проблеми базуючись на порівняльному аналізі соціологічних даних.

3. Володіти навичками

- пошуку та відбору релевантної інформації та джерел;
- володіння базовою соціологічною термінологією;
- розрізнення повсякденного знання (здорового глузду) та наукового соціологічного знання щодо соціальних проблем;
- групової роботи та публічної дискусії.

3. Анотація навчальної дисципліни: Опрацювання аналітичної роботи з порівняльним аналізом соціальних проблем за результатами соціологічного дослідження у порівнянні із повсякденними знаннями та масмедійними продуктами є підсумковим змістовним кроком освітньої програми "соціологія". Тематичне наповнення дисципліни проводить розрізнення між особливостями наукового соціологічного знання щодо соціальних проблем та його представлення у ЗМІ, дає можливість критичного осмислення представлення результатів соціологічних досліджень соціологічними компаніями та ЗМІ. Творчі завдання, індивідуальна та групова робота формує навички навчання в парадигмі студентоцентрированої освіти, навчання на основі дослідження та підготовки аналітичної записки як підсумкової роботи з аналізу однієї з соціальних проблем.

4. Завдання (навчальні цілі):

- опрацювання результатів соціологічних досліджень щодо основних соціальних проблем сучасного суспільства;
- критичне осмислення запропонованих концепцій та публікацій;
- робота над вмінням аналізу, інтерпретації, презентації ідей, порівняльного аналізу результатів соціологічних досліджень, робота над вмінням критичного мислення, групової роботи та її презентації.

Що спрямовано на формування наступних компетентностей:

- зк4. Здатність працювати в команді.
- зк12. Здатність до пошуку, обробки й аналізу соціальної інформації з різних джерел.
- фк2. Здатність застосовувати соціологічні поняття, концепції, теорії та методи для аналізу й інтерпретації соціальних явищ і процесів, соціальних проблем та конфліктів в Україні та світі у їхньому сучасному та/або історичному контексті.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	знати результати соціологічних досліджень та теоретичного знання щодо соціальних проблем сучасного суспільства	лекції, семінари, завдання для самостійної роботи	обговорення, опитування, творче завдання, контрольна робота	20
2.1	описувати та аналізувати соціальні проблеми із залученням соціологічних понять, результатів соціологічних досліджень та презентацій у ЗМІ	лекції, семінари, завдання для самостійної роботи	обговорення, опитування, творче завдання	30
2.2	визначати зміст та розкривати сутність основних соціальних проблем сучасного суспільства	лекції, семінари, завдання для самостійної роботи	обговорення, опитування, контрольна робота	20
3.1	удосконалення навичок комунікації	семінари	обговорення, групова підсумкова робота	10
3.2	робота в групі	семінари	творче завдання, групова підсумкова робота	20

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	Програмні результати навчання (назва)				
	1.1	2.1	2.2	3.1	3.2
ПРН9. Застосовувати ключові соціологічні поняття, теорії та методи до аналізу соціальних проблем й конфліктів в соціумі відповідно до певного історичного та / або сучасного контексту	+	+	+		
ПРН14. Здійснювати пошук, обробку та презентацію соціальної інформації.	+	+	+		+
ПРН23. Здійснювати аналіз кількісної та якісної соціологічної інформації		+		+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

	Кількість балів	
	Min	Max
Обговорення, опитування (PH1.1, PH2.1, PH2.2, PH3.1)	14	30
Творче завдання (PH1.1, PH2.1, PH3.2)	16	25
Контрольна робота (PH1.1, PH2.2)	15	20
Підсумкова групова робота (PH3.1, PH3.2)	15	25
Разом	60	100

- підсумкове оцінювання: у формі заліку. Залік виставляється за результатами роботи студентів впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішних студентів. Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж *критично-розрахунковий мінімум – 60 балів* протягом семестру за поважних причин для одержання заліку обов'язково написати *контрольну та підсумкову роботи та виконати завдання для самостійної роботи до 6 (60%) тем дисципліни.*

7.2 Організація оцінювання:

1. Обговорення, опитування – протягом тем 1-12.
2. Творче завдання – протягом тем 1-10.
3. Контрольна робота – після теми 5.
4. Підсумкова групова робота – після теми 12.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та семінарських занять

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	Самостійна робота
1	Моніторингові дослідження соціальних проблем в Україні: проекти та результати	2	2	6
2	Глобальний вимір соціальних проблем	2	2	2
3	Соціальні проблеми українського суспільства в соціологічному вимірюванні	2	2	2
4	Представлення соціальних проблем українського суспільства в ЗМІ	2	2	4
5	Соціологічні дані щодо соціальних проблем у ЗМІ: представлення, маніпулювання, моральні паніки	2	2	2
	<i>Контрольна робота</i>		2	6
6	Соціологічні дослідження проблем бідності, розширення, безробіття, бездомності	2	2	4
7	Соціологічні дослідження війни (АТО/ОСС, ВПО, гібридна війна, інформаційна війна)	4	4	4
8	Соціологічні дослідження проблем корупції	2	2	4
9	Соціологічні дослідження гендерних нерівностей	2	2	4
10	Соціологічні дослідження проблем релігійності, (не)толерантності, радикалізму та релігійного фундаменталізму	2	4	4
11	Соціологічні дослідження проблем міграції в сучасній Європі та Україні.	2	2	4
12	Соціологічні дослідження проблем здоров'я та соціального благополуччя	2	2	4
	<i>Підсумкова робота</i>		4	10
	ВСЬОГО	26	34	60

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекції – 26 год.

Семінари – 34 год.

Самостійна робота - 60 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна: (Базова)

1. The Sociology of Social Problems: Theoretical Perspectives and Methods of Intervention /Adam Jamrozik et al., 2008 Cambridge University press, 256 p.
2. Штомпка П. Соціологія. Аналіз сучасного суспільства. - М.: 2008. – 664 с. Глава 1, глава 16-18, 22
3. Українське суспільство: моніторинг соціальних змін Випуск 6 (20) Київ, Інститут соціології НАН України, 2018 <https://i-soc.com.ua/assets/files/monitoring/monitoring-2018statti.pdf>
4. Результати національних щорічних моніторингових опитувань 1994-2018 років (таблиці підготовлені М.А.Паращевим) <https://i-soc.com.ua/assets/files/monitoring/dodatki2018.pdf>

Додаткова:

1. Бекешкіна І.Е.(ред.) Опитування громадської думки: як правильно розуміти та інтерпретувати соціологічні дані. Посібник для журналістів. Київ 2020. Фонд Демократичні ініціативи. 110 с. <http://razumkov.org.ua/uploads/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>

2. Богданова О. Рівень та специфіка релігійності європейських суспільств: чи все ще має шанси на справдження теорія секуляризації? <http://visnyk-ppp.kpi.ua/article/view/31203/27811>
3. Малес Л.В. Числові дані як створення гендерних дискусій та дискурсів // Гендер для медій: Підручник із гендерної теорії для журналістики та ін. / за ред. М.Маєрчик. - К.:Критика. - 2013. - С. 165-175
4. Російсько-українська гібридна війна: погляд соціолога : монографія / І. П. Рушенко. – Х.: ФОП Павленко О. Г., 2015. – 268 с. ISBN 978-966-2901-18-4.
5. The Sage Handbook of Sociology (2005) Craig Calhoun (Ed.) <http://www.sagepub.com/books/Book210381#tabview=toc>
6. Харарі Ювал Ной. 21 урок для 21 століття. - К.2018- с. 70-115, 228-303.
7. Дослідження ООН. "Економічні наслідки насильства щодо жінок" https://ukraine.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/Infographics_UKR_1.pdf
8. Лойк Вакан Тюрми для бідних \ Спільне. - 2010. - №1.Криміналізація соціальних проблем. - С. 127-137
9. Рябчук А. Криміналізація бездомності на пострадянських теренах \ Спільне. - 2010. - №1.Криміналізація соціальних проблем. - С.45-55
10. Міжнародна міграція : теорія та практика : монографія / О. А. Ровенчак, В. В. Володько. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2015. – 412 с. Глава 1 (книга є в 504)
11. Звіт національної системи моніторингу ВІО 2017 р http://iom.org.ua/sites/default/files/nms_round_8_december_2017_ukr_press.pdf

10. Додаткові ресурси:

Інтернет ресурси

1. Державна служба Статистики України - www.ukrstat.gov.ua
2. Київський міжнародний інститут соціології. Прес-релізи досліджень <http://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports>
3. <http://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports>
4. Дослідження Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка <http://www.uisr.org.ua/>
5. Дослідження фонду демократичні ініціативи ім. Ілька Кучеріва <https://dif.org.ua/>
6. Дослідження центру Разумкова <https://razumkov.org.ua/>
7. Дослідження соціологічної групи рейтинг <https://ratinggroup.ua/>